

Statenvoorstel 73/20

Voorgestelde behandeling

Agendavergadering : 28 september 2020

PS-vergadering :

Onderwerp

Beleidskader Economie 2030

Datum

15 september 2020

Documentnummer

GS: 4756769

PS: 4759838

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant

Samenvatting

Door grote inzet in het afgelopen decennium staan we er in Brabant goed voor. Daar mogen we trots op zijn. We weten echter dat de economie van 2030 er fundamenteel anders uit zal zien dan die van vandaag. Bovendien hebben ontwikkelingen rondom stikstof en corona directe en versneld invloed op de economie. Het is daarom belangrijk om vooruit te (blijven) kijken. Provinciale Staten hebben Gedeputeerde Staten daarom opdracht gegeven voor het opstellen van een nieuwe visie op de economie in 2030, waarbij invulling wordt gegeven aan de vraag wat nieuwe trends en ontwikkelingen betekenen voor onze economie. De afgelopen maanden samen is met partners de economie van de toekomst verkend en is gewerkt aan het Beleidskader Economie 2030.

We hebben de ambitie om als Brabant een vooraanstaande speler van innovatieleiders in Europa te worden in een waardegedreven, duurzame en concurrerende economie, waarvan iedereen in de Brabantse samenleving de vruchten kan plukken. Maatschappelijke opgaven staan daarin centraal. We richten ons daarvoor op het stuwende gedeelte van de economie, als groeimotor voor de gehele economie en het (brede) welvaartsniveau van Brabant.

Voor de uitvoering van de voorstellen in het beleidskader zal aanspraak gemaakt worden op de middelen in de begroting voor het programma Economie. Naast de structurele middelen voorziet het [Bestuursakkoord 2020-2023](#) ook in incidentele middelen om de economische opgaven te realiseren. Het beleidskader beschrijft de wijze waarop Gedeputeerde Staten deze middelen willen inzetten. Over de resultaten en de voortgang zullen we Provinciale Staten veelvuldig op de hoogte houden.

Het voorstel

1. Het Beleidskader Economie 2030 'visie op een toekomstbehendige economie voor Brabant' vast te stellen.
2. In te stemmen om €69 mln toe te voegen aan een nieuw te vormen reserve Beleidskader 2030 en hiertoe de begrotingswijziging ad €69 mln vast te stellen, waarbij €44 mln gedekt wordt uit 0002684 Stelpost Economie en €25 mln uit 1000761 Onttr AR Inv.agenda.
3. In te stemmen met het Instellingsbesluit Reserve Beleidskader Economie 2030.
4. Het college van Gedeputeerde Staten opdracht te geven om de uitvoeringsagenda's op te stellen die in het beleidskader zijn aangekondigd en daarin aan te geven hoe de beschikbare middelen worden ingezet.
5. Het college van Gedeputeerde Staten opdracht te geven jaarlijks voor de begrotingsbehandeling te rapporteren over de voortgang, de bereikte prestaties (KPI's) en actualisatie van de planning in het volgende jaar in een voortgangsdokument ' *Programming Economie, Kennis en Talentontwikkeling*'.

Datum

15 september 2020

Documentnummer

GS : 4756769

PS : 4759838

Aanleiding

Brabant is een prachtige provincie die economisch veel te bieden heeft en tegelijk voor grote opgaven staat op gebied van economie. Het [huidige economische programma](#) van de provincie loopt eind 2020 af. In 2018 bent u geïnformeerd over de tussenevaluatie van dat programma. De bevindingen en aanbevelingen uit deze evaluatie vormden de bron voor de [Bouwsteen Economie & Internationalisering](#), die het vorige college in het najaar van 2018 aan Provinciale Staten heeft [aangeboden](#). Provinciale Staten hebben bij de [Begroting 2020](#) de [bestuursopdracht](#) 'Verstevigen van onze duurzame concurrerende innovatieve economie' gegeven, waarbinnen het opstellen van een nieuwe Beleidskader economie 2030 is opgenomen, als economische uitwerking van de [Omgevingsvisie](#).

Met de [Bouwsteen Economie & Internationalisering](#) als basis is er de afgelopen maanden samen met partners (gemeenten, vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, Rijk, kennisinstellingen, triple helixorganisaties, BOM, etc.) gewerkt aan het economisch koersdocument. Het is de koers voor de aankomende jaren op basis waarvan integraal en adaptief afwegingen gemaakt kunnen worden voor een toekomstbehendige economie voor Brabant. Uw Staten zijn hierbij meegenomen middels een [Statenmededeling](#), de themabijeenkomst van 12 juni jl. en het werkbezoek aan regio West-Brabant op 3 september jl.

In het afgelopen decennium zijn we erin geslaagd de Brabantse economie in de breedte te verstevigen. We hebben dat allereerst gedaan door te innoveren met de Brabantse topsectoren en clusters, daarnaast door de basis op orde te hebben (denk aan bevorderen van ondernemerschap, een proactief arbeidsmarktbeleid, ruimte voor bedrijvigheid en een goede bereikbaarheid) en

tot slot door het bredere ecosysteem te verbeteren (verzilveren van kansen om vanuit een integrale benadering verbindingen te leggen tussen de economie en bredere maatschappelijke prioriteiten).

Zo heeft Brabant zich ontwikkeld tot een nationale innovatiemonitor, met hoge werkgelegenheid en een grote bijdrage aan de nationale economie. We hebben meerdere regio's die samen sterk verbonden zijn, maar tegelijk hun eigen kleuring kennen, waar we sterke clusters en sectoren zien en waar economische groei ook sterk samengaat met hoge welvaart en welzijn. We staan er kortom als Brabant goed op en daar mogen we best trots op zijn.

De vaststelling dat we in de afgelopen jaren de economie hebben verstevigd is geen reden voor zelfgenoegzaamheid. We weten dat de economie van 2030 er fundamenteel anders uit zal zien dan die van vandaag, als gevolg van trends als digitalisering, vergrijzing, verduurzaming en veranderende internationale verhoudingen. Bovendien hebben ontwikkelingen rondom stikstof en corona direct invloed op de economie. Juist in tijden van snelle veranderingen is het daarom belangrijk vooruit te (blijven) kijken. Dat doen we in het nieuwe Beleidskader Economie 2030.

Bevoegdheid

Provinciale Staten zijn op basis van de kaderstellende rol bevoegd tot vaststelling van het Beleidskader Economie 2030. Gedeputeerde Staten zijn op basis van haar uitvoerende rol bevoegd tot uitvoering en verdere uitwerking van deze visie via uitvoeringsagenda's.

Doel

Het Beleidskader Economie 2030 is een strategisch beleidskader dat de koers uitzet voor de provinciale bijdrage in het komende decennium aan:

- het versterken/verbeteren van de economische voedingsbodem;
- economiebevordering op basis van maatschappelijke uitdagingen, missies en onderscheidende sleuteltechnologieën;
- het Brabantbreed vergroten van de aantrekkingskracht van onze ecosystemen en clusters;
- inzet op talentontwikkeling in de breedte;
- een sterke groeibasis als fundament onder lange termijn economische ontwikkeling

Zodoende hebben we de ambitie om als Brabant een vooraanstaande speler van innovatieleiders in Europa te worden (*Regional Innovation Scoreboard*), in toenemende mate internationaal competitief te zijn (*Regional Competitiveness Index*) en, naast de bijdrage van de economische ontwikkeling aan welvaart, ook het verbeteren van onderlinge samenhang en omgevingskwaliteit (*Brede Welvaartsindicator*). Kortom: in de Brabantse samenleving kan iedereen de vruchten plukken van het economisch succes.

Argumenten en onderbouwingen

Datum

15 september 2020

Documentnummer

GS : 4756769

PS : 4759838

1. We willen ook in 2030 een duurzame en concurrerende economie zijn
Deze visie geeft invulling aan de vraag wat nieuwe trends en ontwikkelingen betekenen voor onze economie en hoe we vanuit onze kracht daar op moeten inspelen om een sterke duurzame en concurrerende economie te blijven in 2030. We bouwen daarbij voort op de stevige fundamenten die het afgelopen decennium zijn gelegd.

Datum

15 september 2020

Documentnummer

GS : 4756769

PS : 4759838

2. De wereld en de economie verandert
We weten dat de economie van 2030 er fundamenteel anders uit zal zien dan die van vandaag, als gevolg van trends als digitalisering, vergrijzing, verduurzaming en veranderende internationale verhoudingen. Juist in tijden van snelle veranderingen is het belangrijk vooruit te (blijven) kijken. Dat geldt voor de korte termijn: de economische gevolgen van de coronacrisis of de balans tussen economische groei en het effect op de leefomgeving, zoals in het stikstofdossier tot uiting komt. Maar zeker ook op de lange termijn. Hoe houden we onze economische structuur ook in de toekomst sterk, en hoe zorgen we dat we ook in 2030 concurrerend en aantrekkelijk zijn en blijven en er voldoende inkomen en werk is voor alle Brabanders? Met al deze ontwikkelingen houden we rekening in voorliggende visie. Bijvoorbeeld door het ontwikkelen van een investeringsbenadering rondom versnellingsopgaven, het opzetten van innovatiecoalities en in te zetten op talentontwikkeling.

3. We werken aan een toekomstbehendige economie
We werken toe naar een Brabantse economie waarvan iedereen voordelen kan hebben. Een economie die toekomstbestendig is, doordat zij aansluit bij langetermijnontwikkelingen. Dat betekent aan de ene kant dat we streven naar een waardegedreven economie die antwoorden biedt op maatschappelijke uitdagingen en duurzame ontwikkelingsdoelen (*Sustainable Development Goals*). En aan de andere kant staan we, net als de rest van Nederland, voor de opgave de productiviteit te vergroten (*Groeistrategie voor Nederland*). Dit is nodig om als maatschappij de stijgende kosten van gezondheid en veiligheid op te vangen en om te kunnen investeren in een vitale samenleving, maar ook in duurzaamheid en in de energietransitie (klimaatambities en *GreenDeal*). Zo dragen we bij aan brede welvaart van Brabant waar het zowel economisch als sociaal-maatschappelijk en ecologisch goed toeven is.

4. We richten ons op het stuwende gedeelte van de economie
In het Beleidskader Economie 2030 richten we ons op het stuwende gedeelte van de Brabantse economie, als groeimotor voor de gehele economie. Ze draagt bij aan ons toekomstig (brede) welvaartsniveau. Het betreft het zelscheppende gedeelte waar (nieuwe) producten en diensten worden ontworpen en worden ontwikkeld. Deze bedrijfsactiviteiten halen inkomsten van buiten naar binnen Brabant door export van deze producten en diensten. Echter is het van belang om een aangenaam verblijf- en vestigingsklimaat te creëren, zodat we talent en ondernemers behouden en aantrekken. Daarvoor is de kwaliteit van woon-, werk- en leefomgeving van belang. We gebruiken onze

instrumenten op gebied van vrijetijdseconomie, sport, landschapskwaliteit, cultuur en erfgoed om het voorzieningenniveau op niveau te houden.

5. Samen werken met partners aan maatschappelijke opgaven
Samenwerking met onze vele partners in Brabant is cruciaal om de toekomstbestendige economie vorm te geven. Bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden (*triple helix*) en de inwoners van Brabant (*quadruple helix*) vormen inhoudelijk gemotiveerde, goed verbonden regionale netwerken. Die leveren economische kracht en innovatie op. Samen spelen we in op innovaties en maatschappelijke veranderingen en leveren we onze bijdragen aan de maatschappelijke opgaven. Zoveel als mogelijk sluiten we aan op de dynamiek en energie van andere partijen. Het Beleidskader Economie 2030 beschrijft hoe we dat doen.

Kanttekening en onderbouwing

1. Het hoge ambitieniveau van de leidende doelstellingen overstijgt de provinciale invloedssfeer

We hebben niet de illusie dat de provincie alleen de economie naar haar hand kan zetten. Het is een complex systeem waar verschillende partijen en factoren op inhaken. Daarom ligt het zwaartepunt van onze activiteiten daar waar we zowel economisch als maatschappelijk de meeste impact kunnen hebben. We investeren en stimuleren daar waar de hefboom het grootste is.

Daarnaast is de provincie voor het bereiken van de ambitie en doelen afhankelijk van de inzet van verscheidene partners, zoals gemeenten, regio's, triple-helixorganisaties, regionale ontwikkelmaatschappijen bedrijven, kennisinstellingen en burgers. De ontwikkeling van de visie is al in samenwerking gegaan en er hebben brede consultaties plaats gevonden middels gesprekken, debatten en presentaties. Voor de uitwerking en uitvoering kan de provincie een spilfunctie vervullen door partijen slim te verbinden en scherp te kiezen voor interventies die het grootste effect en de grootste impact hebben. We spreken elkaar in het netwerk aan op het nemen van verantwoordelijkheid vanuit eigen rol/expertise en dagen partners en stakeholders uit om mee te doen.

Financiën

Voor de uitvoering van de voorstellen in het beleidskader zal aanspraak gemaakt worden op de structurele middelen in de begroting voor het programma Economie. Deze middelen worden voornamelijk gebruikt om de basisinfrastructuur op economisch terrein op orde te houden, bijvoorbeeld als het gaat om de exploitatie van de BOM, arbeidsmarktregio's, data en de financiering van diverse MKB-kredietinstrumenten (waaronder de MIT-regeling).

Naast de structurele middelen voorziet het Bestuursakkoord 2020-2023 ook in incidentele middelen om de economische opgaven te realiseren (ad 69 miljoen euro). We vragen u in te stemmen met het overhevelen van deze middelen in een reserve voor Economie. Het betreft 44 miljoen euro incidentele middelen

Datum

15 september 2020

Documentnummer

GS : 4756769

PS : 4759838

vanuit het Bestuursakkoord en 25 miljoen euro vanuit de investeringsagenda. Daartoe is het bijgevoegde instellingsbesluit opgesteld.

Datum

15 september 2020

Documentnummer

GS : 4756769

PS : 4759838

Het beleidskader beschrijft de wijze waarop Gedeputeerde Staten deze middelen willen inzetten. In een viertal uitvoeringsagenda's (zie paragraaf *planning*) wordt vervolgens aangegeven welke middelen meerjarig benodigd zijn, hoe we deze middelen gaan besteden en welke doelen daarbij worden gesteld. Vervolgens wordt in een jaarlijks integraal programmeringsdocument aangegeven welke middelen dat jaar omgezet worden naar de reguliere begroting Economie en derhalve worden opgenomen.

Voor het gedeelte dat besteed wordt vanuit de investeringsagenda blijft de afspraak gelden dat we verantwoord en onderbouwen op basis van de gestelde [ijkpunten](#). Deze middelen zullen worden besteed aan de versnellingsopgaven geformuleerd in het Beleidskader. We zullen u daarover in de uitvoeringsagenda's en het programmeringsdocument blijven informeren.

Planning

Over de resultaten die we bereiken, informeren we Provinciale Staten in het kader van de reguliere Sturing & Verantwoordingscyclus. Aanvullend zullen we per jaar een voortgangsdokument 'Programmering Economie, Kennis en Talentontwikkeling' opstellen en aanbieden aan Provinciale Staten, waarin we meer inzicht geven in de activiteiten en in de besteding van de beschikbare middelen (uit de begroting en middelen Bestuursakkoord) en de samenhang hiertussen. Echter, ook de (economische ontwikkelingen die hierop van toepassing zijn die eventueel kansen en bedreigingen met zich meebrengen, zodat er uiteindelijk adaptief en behendig op ingespeeld kan worden.

Het eerste programmeringsdocument zal in het derde kwartaal van 2021 verschijnen. We gaan graag in het vierde kwartaal 2020 met u in gesprek over de systematiek en structuur van deze programmeringsdocumenten. Om meer inzicht te krijgen over de impact van ons handelen zullen we evaluatiemomenten inbouwen voor het meten van de maatschappelijke effecten van het gevoerde beleid. Dat zal allereerst aan het einde van de huidige bestuursperiode plaatsvinden, waarover we u tegen die tijd zullen informeren. Tussentijds zullen de gemeten effecten meegenomen worden in de jaarlijkse programmeringsdocumenten.

Met de partners in het economisch veld, als ook met het Rijk en de EU, werken we intussen de komende periode door aan concrete activiteiten en projecten. Over de verschillende producten die we in het beleidskader hebben aangekondigd zullen we separaat Provinciale Staten informeren, net zoals we met de [Uitvoeringsagenda \(Actieplan\) Arbeidsmarkt](#) hebben gedaan. We hebben daarbij de volgende planning voor ogen:

Vierde kwartaal 2020:

- Uitvoeringsagenda Data-economie
- Uitvoeringsagenda Circulaire economie

Datum

15 september 2020

Documentnummer

GS : 4756769

PS : 4759838

Eerste/tweede kwartaal 2021

- Uitvoeringsagenda Toekomstbestendige clusters (op zoek naar cross-overs) en de versterking van de triple-helix-samenwerkingen;
- Uitvoeringsagenda doorontwikkeling campussen, science parks en stedelijke innovatiedistricten;

In diverse beleidskaders, zoals de Visie Landbouw & Voedsel en Vrije Tijd, die ook met Provinciale Staten besproken worden, zullen we aangeven hoe we vanuit het Economische beleidskader met die beleidsterreinen samenwerken en bijdragen aan de versterking van de opgaven richting 2030.

Bovendien is de wens, in navolging van de bijeenkomst in West-Brabant op 3 september jongstleden, om minimaal tweemaal per jaar gezamenlijk werkbezoeken met u af te leggen die als input kunnen dienen voor de dialoog met uw Staten over de (economische) ontwikkelingen.

Tot slot zullen we Provinciale Staten uiterlijk in het voorjaar 2021 informeren over de manier waarop we (nieuwe) Europese programma's maximaal proberen te benutten via de Sturings- en Verantwoordingscyclus. Ook informeren we Provinciale Staten dan over de voorziene activiteiten in de komende jaren in het kader van de internationalisering.

Klimaat

Zoals eerder vermeld streven we naar een waardegedreven en toekomstbestendige economie die antwoord biedt op maatschappelijke uitdagingen en duurzame ontwikkelingsdoelen. Naast de verduurzaming van de economie is het belangrijk dat de Brabantse economie bijdraagt aan de totstandkoming van een klimaatbestendige, klimaatneutrale en circulaire maatschappij. Het Beleidskader maakt inzichtelijk hoe we onze innovatiekracht daarvoor willen benutten. Zo dragen we bij aan de demping van klimaatverandering, de brede welvaart en het verdienvermogen van Brabant.

Europese en internationale zaken

Internationale verbondenheid is belangrijk om onze internationale kennis- en marktpositie en zichtbaarheid te vergroten. Juist voor Brabant is het verdienvermogen erg afhankelijk van internationale netwerken en contacten. Daarom stimuleert de provincie het ontwikkelen van buitenlandse netwerken zodat kansen gepakt kunnen worden. Samen met onze partners zoals de BOM en Stimulus bevorderen we dat met slimme constructies breed gebruik gemaakt kan worden van nationale en EU-instrumentarium, zoals EU-react, GreenDeal en het nationale Groeifonds. Ook daarover informeren we u via de gebruikelijke S&V-cyclus.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

Datum

15 september 2020

Documentnummer

GS : 4756769

PS : 4759838

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Programmamanager: de heer G.A. ten Dolle, (06) 83 94 52 26,
gtdolle@brabant.nl.

Opdrachtnemer: de heer M.W.A.M. Raaijmakers, 0618303218,
mraaijmakers@brabant.nl.

Bijlagen

- Beleidskader Economie 2030 'Visie op een toekomstbehendige economie voor Brabant'
- Instellingsbesluit Reserve Beleidskader Economie 2030
- Bijlage 1 bij begrotingswijziging reserve Beleidskader Economie 2030